

ДЕСЕНКА

(ДЕСНА) - річка у Колятицькому, Калинівському, Липовецькому і Вінницькому районах Вінницької області, ліва притока Південного Бугу. Довжина 81 км, площа басейну 1380 кв.км. Бере початок з джерел за 2 км на північний захід від с.Флоріанівка Колятицького району. Долина трапецієвидна, завширшки до 2,5 км, завглибшки до 30м. Заплава річки двохстороння, ерозійно-аккумулятивна, шириною 50-300 м, місцями до 1000м. Поверхня заплави рівна, залужена. Річище звивисте, середня ширина його 5—15 м, максимальна — до 40 м, глибина 0,4—1,2 м (у межвах), максимальна — до 5 м. Похил річки 0,7 м/км, швидкість течії - 0,1 - 0,2 м/с. Береги стрімкі, висота 0,3 - 1,0 м, в основному лугові, складені намунисто-глинистими та глинисто-торфовими ґрунтами. Дно річки рівне, біля берегів намунисте, у широкій течії піщане та піщано-намунисте. Живлення мішане. Льодостав з грудня до середини березня.

Басейн відрізняється невеликим нахилом водостоків і, як наслідок, зарегульований численними ставками і невеликими водосховищами - понад 400. Воду використовують для технічного водопостачання та наповнення ставків. Останнім часом інтенсивно розвивається рибництво.

Річка має 11 приток довжиною більше 10 км (Вільшанка, Кобильки, Жердь). Розорено 89,4% водозбору під лісом зайнято 6,1% площ, під болотами 1,8%.

Басейн р.Десенка охоплює територію шести районів: Колятицький - 20%, Калинівський - 24%, Липовецький - 34%, Вінницький - 10%, Погребищенський - 5%, Печеринський - 1%. В межах басейну розташоване 1 місто (Калинівка), 3 селища міського типу і 67 сіл. Загальна чисельність населення складає 75-80 тис. мешканців.

Середньорічна сума опадів в басейні складає 596 мм, а в посушливі роки - 500 мм, в сильно-посушливі - 405 мм. Сніговий покрив снігозберігається у 81% літ, шельд літ із сніжним покривом - 94; середня шовота снігового покриву 9 см. Середня величина випаровування з водної поверхні складає 563 мм.

Внаслідок географічного положення р.Десенка вважається місцем її впадіння у річку П.Буг - за 6 км вище питного водозбору м.Вінниці.

При впадінні р.Десенки у Південний Буг розташований Буго-Деснянський загально-зоологічний заказник загальнодержавного значення, який утворений у 1974 році. Його площа - 1073 га (у тому числі під лісом - 446 га, водних угідь - 40 га). Охороняється лісостеповий ландшафт з водно-болотним комплексом, що є місцем поширення цінної фауни - бобри, видра, черепаха болотна, велика колонія сірої чаплі (понад 100 гнізд). Заказник має ґрунто-захисне і водорегулююче значення, є осередком відтворення і розселення подільської фауни...

шафт з водно-болотним комплексом, що є місцем поширення цінної фауни - бобри, видра, черепаха болотна, велика колонія сірої чаплі (понад 100 гнізд). Заказник має ґрунто-захисне і водорегулююче значення, є осередком відтворення і розселення подільської фауни...

Це видання здійснене дитячою екологічною організацією "Мальва" за фінансової підтримки

"Wetlands International"

через грант, наданий Міністерством сільського господарства, природоуправління та рибальства Нідерландів в рамках конкурсу "Збережи свою річку" при сприянні Української річкової мережі та Держуправління охоресурсів у Вінницькій області.

ЗБЕРЕЖЕМО РІЧКУ ДЕСЕНКУ

"МАЛЬВА"

Дитяча екологічна організація

Юридична адреса:

Вул. Прибережна, 34, с. Сосонка,
Вінницький район, Вінницька область, 23218.
Т/факс (0432) 43-19-36 (Мальва)
(0432) 38-21-24

E-mail: vinmalva@ukr.net
<http://www.malva.fairp.org.ua>

Відповідальна за випуск:

І.Ромашук

Дизайн та комп'ютерна верстка:

Ліна Фашмухова, Віталій Фінклер.

“Мальва”

дитяча неприбуткова екологічна громадська організація створена в 2000 році в селі Сосонка Вінницького району. Основними напрямками роботи організації є: природоохоронна та еколого-просвітницька діяльність. Кількість активних членів – 25. При організації діє екологічна агітбригада та ансамбль окарин “Дударик”. Особливу увагу організація зосереджує на проблемах місцевої річки Десенка, що належить до басейну Південного Бугу.

Свою діяльність організація здійснює у тісній співпраці з керівництвом школи, місцевою владою та громадськістю села, ефективно використовує природоохоронний досвід, набутий за межами області (співпрацюючи з Українською річковою мережею), домагається від влади реальних управлінських рішень — Калинівською екологічною інспекцією за наслідками перевірки фактів, викладених в офіційному зверненні організації, розорювання прибережно-захисної смуги річки Десенка призупинено.

З 2001 року “МАЛЬВА” є членом Української річкової мережі добровільного об'єднання громадян, неурядових організацій та місцевих громад.

Акції та природоохоронна діяльність організації:

Участь у зйомках відеофільмів про екологічний стан р.Десенки (2001р., редактор В.Мазурик, 2003р., редактор В.Фесенко);

Проведення дитячих екологічних експедицій водним плесом на човнах з вивчення ландшафтного та біологічного різноманіття нижньої течії річки Десенки у співпраці з Вінницькою обласною екологічною організацією “Зелений світ Поділля” та обласною станцією юних натуралістів (жовтень 2001 р., вересень 2003р.)

Організація та проведення курсу лекцій на тему “Водні багатства рідного краю” за участю представників Облводгоспу та Держуправління екоресурсів (лютий, 2002р.)

Очищення прибережної смуги р. Десенка, фотографування стану ПЗС до і після роботи активістів “Мальви” (березень - квітень, 2002 р.);

Проведення природоохоронних заходів з поліпшення екологічного стану Десенки з метою участі у Всеукраїнському конкурсі “До чистих джерел” (вересень 2002р.)

Збережемо річку Десенку!

Саме під такою назвою у 2003 році “МАЛЬВА” розпочала екологічну акцію, що реалізується за підтримки міжнародної організації “Wetlands International” та Української річкової мережі і спрямована на об'єднання екологічних зусиль з порятунку річки Десенка серед усіх територіальних громад, розташованих в її басейні. Сосонські природоохоронці поставили собі завдання продемонструвати жителям Козятинського, Калинівського, Липовецького та Вінницького районів Вінницької області можливість поліпшення екологічного стану річки через поєднання зусиль окремих громадян та органів влади, навіть за умов украї обмеженого фінансування. І, через формування громадської думки про необхідність захисту річки та її виняткову роль у збереженні здоров'я людей і довкілля, домогтись прийняття сільськими та селищними

радами місцевих екологічних планів дій. Агітбригада “Мальва” почала свій маршрут від витоків до гирла Десенки, провела тематичні зустрічі з представниками найбільших територіальних громад басейну річки Кордишівки та Самгородка Козятинського району, Дружелюбівки та Лісової Лісіївки Калинівського району, Турбова і Нової Прилуки Липовецького району, Стрижавці Вінницького району.

Зустрічі та круглі столи проходили за такою тематикою:

- “Співпраця територіальних громад за басейновим принципом у збереженні річки”;
- “Місцеві екологічні плани дій (їх завдання та розробка (для керівників громади, депутатів, сільських активістів)”;
- “Діагностика стану нашої річки через 20 років”;
- “Чиста совість чиста річка!”;
- “Збережемо, друзі, річки дивосвіт” (виступ агітбригади);
- “Як ми знаємо нашу річку” (вікторина);
- “Поверти назву річки” (обласний краєзнавчо-природоохоронний конкурс).

Заключним етапом акції стало проведення громадського форуму річки Десенки та створення “Братства річки” - добровільної громадської структури, яка в подальшому буде здійснювати моніторинг річки, активізує роботу територіальних громад у покращанні її екологічного стану.

Місцеві екологічні плани дій

Під час реалізації проекту активісти “Мальви” ініціюють запровадження місцевих екологічних планів дій.

Програми місцевих екологічних планів дій (МЕП) це програми, які відкривають широкі можливості для вирішення екологічних проблем силами громади, спираючись на практичну участь громадськості у прийнятті екологічно значущих рішень з боку місцевої влади. У Вінницькій області через МЕП успішно вирішено ряд місцевих екологічних проблем, зокрема, у містах Немиріві і Могилеві-Подільському, селищі Чечельнику...

План дій готується групою зацікавлених сторін громади за допомогою експертів, представників підприємств та організацій, відповідальних за його впровадження, і схвалюється рішенням сесії районної, міської, селищної чи сільської ради.

У документі фіксується мета діяльності, завдання, показники ефективності реалізації, перелік заходів, спрямованих на вирішення найголовніших проблем довкілля, визначених на попередньому етапі; календарний план виконання намічених заходів із перерахованими ресурсами та виконавцями.

Як різновид МЕП може бути створений Місцевий план розвитку природи, який спрямований на збереження і розвиток біологічного та ландшафтного різноманіття територій і може розроблятися як окрема, так і у вигляді одного з розділів МЕП. Органи влади, самоврядування або інші організації беруть на себе відповідальність за реалізацію рекомендацій, визначених у плані, а також залучають до співпраці ключові інституції, що зробить впровадження плану ефективнішим. Група зацікавлених сторін має створити наглядову раду, яка контролюватиме хід і ефективність реалізації плану.

Контроль ефективності впровадження заходів стане підсумковим етапом реалізації МПЕД. Наглядова рада має оцінити співвідношення витрат і результату діяльності. Висновки ради мають бути доведеними до відома осіб і організацій, відповідальних за прийняття рішень, а також мешканців територіальної громади.

Стрижавка

Стара Прилука

Турбів

Сосонка

Лісова Лісіївка

Дружелюбівка

Самгородка

Кордишівка